

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»
Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра українознавства, культури та документознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
з науково-педагогічної та навчальної
роботи
« »
Б. О. Коробко
2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки

бакалавра

(назва ступеня вищої освіти)

освітньо-
професійної
програми

**Відновлювальна теплоелектроенергетика,
альтернативні види палива та захист довкілля**

(назва освітньої програми)

спеціальності

183 Технології захисту навколишнього середовища

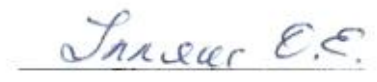
(код і назва спеціальності)

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України та української культури» для здобувачів спеціальності **183 Технології захисту навколишнього середовища** першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньо-професійної програми «Відновлювальна теплоелектроенергетика, альтернативні види палива та захист довкілля» 2022 року.

Розробники: Передерій І.Г. завідувач кафедри українознавства, культури та документознавства, д.і.н., професор; Нарадько Андрій Валерійович, доцент кафедри українознавства, культури та документознавства, к.і.н., доцент

Погоджено

Гарант освітньої програма

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри українознавства, культури та документознавства

Протокол від «4» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри українознавства, культури та документознавства

Ірина ПЕРЕДЕРІЙ

«4» серпня 2022 року

Схвалено навчально-методичною комісією (факультету)

Протокол від «5» серпня 2022 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (факультету)

Віктор ЧЕРНИШОВ

«5» серпня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання денна
Кількість кредитів – 3	<u>Галузь знань</u> <u>18</u> <u>Виробництво та технології</u>	Обов'язкова
Загальна кількість годин – 90		
Модулів – 1	Спеціальність: 183 Технології захисту навколишнього середовища	Рік підготовки: 1-й
Змістових модулів – 1		Семестр 2-й
		Лекції 16 год.
Індивідуальне завдання – не передбачено		Ступінь вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>
	Лабораторні 0 год.	
	Самостійна робота 58 год.	
	Індивідуальна робота: 0 год.	
	Вид контролю: семестровий екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 32/58

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Історія України та української культури» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми підготовки бакалавра для спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» і входить до циклу дисциплін загальної підготовки. Навчальна дисципліна сприяє формуванню у студентів таких загальних і спеціальних компетентностей:

К08. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

К09 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Soft-skills:

- ефективне спілкування (навички комунікацій) та презентаційні навички;
- виголошення промови на запропоновану тему;
- дискусії з означеного проблемного питання;
- уміння розподіляти свій час та інші ресурси в часі для виконання поставленого завдання згідно зі встановленими термінами, ефективно планування особистого часу;
- особисті якості: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до навколишніх.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни «Історія України та української культури» є знання і компетентності, раніше набуті студентами у загальноосвітніх навчальних закладах при вивченні історії України та всесвітньої історії.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програма вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Історія України та української культури» передбачає ознайомлення студентів із основними періодами вітчизняної минувшини, розвитку української культури та їх особливостями; розкриття проблеми етно- та культурогенезу українського народу; аналізування історичної специфіки української національної культурної традиції, що постає невід'ємною умовою гуманізації сучасного українського соціокультурного простору та формування ціннісних орієнтирів; а також навчити здобувачів вільно оперувати сучасними концептами історичної культурології та широким фактологічним матеріалом.

Здобувач повинен оволодіти такими результатами навчання (уміннями й навичками):

ПР01 Знати сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики, фундаментальні положення з біології, хімії, фізики, математики, біотехнології та фахових і прикладних інженерно-технологічних дисциплін для моделювання та вирішення конкретних природозахисних задач у виробничій сфері.

ПР06 Обґрунтовувати та застосовувати природні (безпечні) та штучні системи і процеси в основі природозахисних технологій відповідно екологічного імперативу та концепції сталого розвитку.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє	Середній , що є мінімально допустимим у

			<p>постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень.</p> <p>володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використання м основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.</p>	всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/ заліку	<p>Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни</p> <p>Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими.</p> <p>Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.</p>	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	<p>Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.</p>	Незадовільний , Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Історія України та української культури» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

поточний контроль:

- усне опитування;
- стандартизоване тестування;
- оцінювання виконання завдань самостійної роботи;

модульний контроль:

- модульна контрольна робота у вигляді стандартизованого письмового тестування;

підсумковий контроль:

- *семестровий екзамен*, який складається зі стандартизованого письмового тестування, теоретичних і практичних питань, що потребують письмового теоретичного розкриття для підсумкової оцінки успішності засвоєння студентами навчального матеріалу.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

Тема 1. Національна історія та культура як складники формування української державності. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності.

Предмет курсу «Історія України та української культури», його сутність, завдання і структура. Сучасні напрями історичних досліджень. Походження, еволюція та зміст поняття «культура». Структура культури. Найважливіші складові матеріальної та духовної культури. Загальна характеристика функцій культури. Поняття форми культури. Класифікація форм культури. Мистецтво як важлива складова духовної культури. Класифікація видів мистецтва. Характеристика мистецьких стилів великих культурно-історичних епох.

Семінарське заняття № 1.

Тема 2. Прадавня історія та культура на українських землях. Етногенез українського народу.

Епоха первісного суспільства в історії України та її досягнення. Неолітична революція та її сутність. Археологічні пам'ятки, спосіб життя й господарювання, практичні знання й вірування трипільців. Трипільці як культурні предки українців. Скіфська культура та її пам'ятники на території України. Еллінські колонії в Північному Причорномор'ї та їх роль у розвитку місцевої культури. Дефініція терміну «етногенез». Провідні теорії етногенезу слов'ян. Давньослов'янська культура: її матеріальні та духовні цінності. Українські культурні традиції.

Семінарське заняття № 2.

Тема 3. Історія і культура Русі-України.

Становлення держави Русь. Християнізація Русі та її вплив на історичний та культурний розвиток східних слов'ян. Світоглядний синкретизм як особливість культурного розвитку русичів після прийняття християнства. Виникнення та еволюція слов'янської писемності. Школа й освіта. Поява писемної літератури: основні види та жанри. Розвиток архітектури: видові, функціональні та стильові особливості. Провідні види та жанри образотворчого мистецтва. Розвиток музичного мистецтва. Значення культури Русі.

Семінарське заняття № 3.

Тема 4. Історія та культура Галицько-Волинської держави.

Удільна роздробленість Русі. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Організація державної влади та економічний розвиток Галицько-Волинської держави. Піднесення культури Галицько-Волинської держави в кін. XII – I пол. XIV ст. Розвиток освіти й бібліотечної справи. Особливості розвитку перекладної та оригінальної літератури. Розвиток архітектури, живопису, художніх ремесел, музики. Роль Галицько-Волинської Русі в розвитку української національної культури.

Тема 5. Литовсько-Польська доба в історії та культурі України (XIV – перша половина XVII ст.).

Українські землі в складі Великого Князівства Литовського та Речі Посполитої. Литовсько-Руська держава. Польська експансія, асиміляція староруських княжих родів. Боротьба українського народу за збереження культурно-релігійної ідентичності. Берестейська унія: причини та наслідки. Культурно-національні рухи в Україні. Козацтво як культурне явище та вирішальний фактор розвитку української історії у XV – XVII ст. Національно-визвольна боротьба під проводом Б. Хмельницького. Зростання ролі міст, братства і православні школи, захист національної культури від польсько-католицьких впливів, полемічна література. «Острозька академія», провідні діячі освіти та літератури, розвиток основних літературних жанрів – панегірики, погребальна поезія, драматична література (шкільна драма, вертеп, інтермедії та інтерлюдії). Народний героїчний епос, кобзарство, козацькі думи. Книжкове мистецтво. «Пересопницьке Євангеліє» як видатна рукописна пам'ятка старої України. Виникнення друкарства, Швайпольт Фіоль та Іван Федоров у зародженні та поширенні українського друкарства. Нові тенденції у розвитку архітектури. Відгуки Ренесансу в архітектурі та образотворчому мистецтві.

Семінарське заняття № 4.

Тема 6. Україна та її культура в епоху Бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.).

Історія та культура козацької держави Гетьманщини. Визначна роль Києво-Могилянської академії в культурі Східної Європи, видатні діячі та випускники академії. Досягнення української освіти. Вплив української культури на московську. Діяльність українських церковних та культурних діячів в Росії: Ф. Прокопович, Д. Туптало та ін. Козацькі літописи та історичні хроніки. Стиль бароко в українській культурі: основні регіони, характерні особливості. Стиль українського, козацького бароко – золотий вік українського мистецтва. Іван Мазепа як меценат. Мурована та дерев'яна архітектура: типи храмів, видатні пам'ятки, визначні архітектори: І. Григорович-Барський, С. Ковнір та ін. Новомосковський собор на Дніпропетровщині – шедевр народної дерев'яної архітектури. Барокова література та «шкільна драма». Історичні пісні та думи. Піднесення музичної культури: Д. Бортнянський, М. Березовський, А. Ведель. Розквіт гравюри, іконопису, портретного живопису (парсуни). Філософська думка: Григорій Сковорода. Видатні українці-живописці, чия творчість привласнена Росією: Д. Левицький, В. Боровиковський та ін. Останній спалах українського бароко (рококо) в часи гетьмана Кирила Розумовського. Палац у Батурині.

Семінарське заняття № 5.

Тема 7. Українські землі у складі двох імперій – Російської та Австро-Угорської. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.).

Витоки, причини та основні умови формування українського відродження кінця XVIII – поч. XX ст. Україна у складі двох імперій. Соціокультурні доміанти розвитку українського суспільства у XIX ст. Відтік представників національної еліти з українських земель до Росії. Російська політика щодо української культури. Освітні реформи та руйнування традиційної української системи освіти. Поява наукових товариств і організацій. Видатні вчені України. Асиміляційні заходи царату щодо української мови. Становлення української літературної мови та особливості розвитку літератури. Українська музична культура XIX ст.: становлення національної опери, «Перемиська школа» Західної України, роль М. Лисенка у розвитку національної музики. Кобзарство: Остап Вересай. Зародження професійного театру та місце І. Котляревського у цьому процесі. Професійний театр корифеїв (М. Кропивницький, брати Тобілевичі). Архітектура та скульптура України: розмаїття стилів, провідні тенденції. Урізноманітнення жанрів у живописі та графіці. Українські «передвижники». І. Ріпін та Україна. Нові тенденції в мистецтві початку XX ст. Європейські художні стилі і напрямки XIX-XX ст. в літературі та мистецтві України. Розвиток українських земель в умовах Австро-Угорської імперії. Греко-католицька церква та її роль у національному відродженні в Західній Україні.

Семінарське заняття № 6.

Тема 8. Новітня українська історія та культура.

Періодизація новітньої історії та культури України. Основні досягнення та протиріччя культури XX ст. Коротка доба відновлення української державності: основні здобутки (1917-1921 рр.). Радянізація України. Тоталітарні режими і культура, українська культура радянського періоду. Українізація 1920-их рр. та її наслідки. Національна культура в умовах тоталітаризму 1930-их рр. Україна в роки Другої світової війни. Післявоєнна сталінська культурна політика в Україні. Розвиток культури в роки хрущовської «відлиги». Поява «шістдесятництва» як політичного та культурного феномену. Період «застою» 1970-1980-их рр. та кризові явища в культурі України. Дисидентський рух. Україна в роки горбачовської перебудови. Проголошення незалежності й формування сучасної культури України. Україна в умовах війни з РФ: проблеми збереження й розвитку державності, культурна сфера як маркер боротьби з російською та радянською імперіями. Глобальні інтеграційні процеси у світовій культурі.

Семинарське заняття № 7.

Семинарське заняття № 8. Модульна контрольна робота.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.						
Тема 1. Національна історія та культура як складники формування української державності. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності.	10	2	2			6
Тема 2. Прадавня історія та культура на українських землях. Етногенез українського народу.	10	2	2			6
Тема 3. Історія і культура Русі-України.	12	2	2			8
Тема 4. Історія та культура Галицько-Волинської держави.	6	0	0			6
Тема 5. Литовсько-Польська доба в історії та культурі України (XIV – перша половина XVII ст.).	10	2	2			6
Тема 6. Україна та її культура в епоху Бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.).	10	2	2			6
Тема 7. Українські землі у складі двох імперій – Російської та Австро-Угорської. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.).	12	2	2			8
Тема 8. Новітня українська історія та культура.	20	4	4			12
Разом за змістовим модулем 1	90	16	16			58
<i>Усього годин</i>	<i>90</i>	<i>16</i>	<i>16</i>			<i>58</i>

9. Перелік питань для семінарських занять

Номер заняття	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
1.	<p>Семинарське заняття 1. Національна історія та культура як складники формування української державності. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності</p> <p>1. Походження, еволюція та зміст поняття «культура».</p> <p>2. Структура культури. Найважливіші складові матеріальної та духовної культури.</p> <p>3. Загальна характеристика функцій культури.</p> <p>4. Поняття «світова», «національна», «етнічна» та «регіональна» культур.</p> <p>5. Загальна характеристика елітарної, масової та народної культури.</p> <p>6. Мистецтво як важлива складова духовної культури. Класифікація видів мистецтва та загальна характеристика основних мистецьких стилів.</p>	2

2	<p>Семінарське заняття 2. Прадавня історія та культура на українських землях. Етногенез українського народу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Трипільська культура та її роль у подальшому розвитку української культури. 2. Досягнення та значення скіфської культури. 3. Грецька колонізація Північного Причорномор'я та античні впливи на розвиток української культури. 4. Формування та особливості культури східних слов'ян: розвиток господарства та матеріальної культури; побут і повсякденне життя; міфологічні та релігійні уявлення. 	2
3	<p>Семінарське заняття 3. Історія та культура Русі-України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення держави Київська Русь. Прийняття християнства та його вплив на розвиток культури. 2. Розвиток освіти в Київській Русі. 3. Поява писемної літератури: основні види та жанри. 4. Розвиток архітектури: видові, функціональні та стильові особливості. 5. Провідні види та жанри образотворчого мистецтва. 6. Розвиток наукових знань. 	2
4	<p>Семінарське заняття 4. Литовсько-Польська доба в історії та культурі України (XIV – перша половина XVII ст.).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні умови розвитку української культури в XIV – першій половині XVII ст. 2. Розвиток української освіти: головні тенденції, типи шкіл. Братства та їх роль у протидії асиміляційним процесам української культури. 3. Острозький культурний осередок. 4. Книжкова справа в Україні. Зародження та поширення книгодрукування. 5. Українська література: характеристика жанрів. 6. Розвиток архітектури та образотворчого мистецтва. 	2
5	<p>Семінарське заняття 5. Україна та її культура в епоху Бароко та Просвітництва (друга половина XVII-XVIII ст.).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика історичних умов розвитку культури України другої половини XVII -XVIII ст. 2. Тенденції розвитку української освіти. Києво-Могилянська академія: від створення та розвитку до занепаду. 3. Українська барокова література: драматичне письменство, козацькі літописи, проповідницька та публіцистична проза, поезія. 4. Українське барокове зодчество. 5. Образотворче мистецтво: живопис і графіка. 6. Досягнення музичного мистецтва. 	4
6	<p>Семінарське заняття 6. Українські землі у складі двох імперій – Російської та Австро-Угорської. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чинники та періодизація українського національного відродження XIX ст. 2. Українська освіта в XIX – на початку XX ст.: тенденції розвитку, здобутки та проблеми. 3. Провідні досягнення української науки. 4. Асиміляційні заходи російського царизму щодо української мови (Валуєвський циркуляр 1863 р. та Емський указ 1876 р.). 	2

	5. Становлення та розвиток професійного театру в Україні. 6. Архітектура та скульптура України. 7. Український живопис та графіка.	
7-8	Семінарське заняття 7. Новітня українська культура 1. Українська культура в роки боротьби за державну незалежність (191-1920 рр.). 2. Українське національно-культурне «відродження» 1920-их років. 3. Національна культура в умовах тоталітаризму 1930-х рр. Літературні та мистецькі процеси в умовах ідеологічних репресій повоєнного часу. 4. Хрущовська «відлига» 1953-1964 рр. у культурному житті УРСР. «Шістдесятники» в українській культурі. 5. Криза в українській радянській культурі 1970-1980-х рр. Роль руху дисидентів у культурному розвитку. 6. Сучасна українська культура та її входження у світовий простір. Українська культура в умовах збройної агресії РФ проти України. Модульна контрольна робота.	4
	Разом	16

10. Теми практичних занять

Номер заняття	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
	Практичні заняття не передбачені	

11. Теми лабораторних занять

Номер заняття	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
	Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи здобувача є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, скласти конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи здобувача:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно з графіком консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

Питання

для самостійного вивчення здобувачами

№ п/п	Перелік питань	Кількість годин
		для денної форми
Змістовий модуль 1. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ		
Тема 1. Національна історія та культура як складники формування української державності. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності.		
1	Трансформація підходів до вивчення історії в умовах розвитку міждисциплінарних досліджень.	2

2	Культура як чинник формування національної ідентичності та історичної пам'яті.	2
3	Взаємодія історичних подій і культурних процесів у формуванні сучасного українського соціокультурного простору.	2
Тема 2. Прадавня історія та культура на українських землях. Етногенез українського народу		
4	Проблема спадкоємності трипільської культури та її впливу на формування українських культурних традицій.	2
5	Етногенез як складний історико-культурний процес формування народу.	1
6	Основні концепції походження слов'ян та їх інтерпретація в історичній науці.	2
7	Дискусійність питання безперервності культурного розвитку від археологічних культур до слов'янського періоду.	1
Тема 3. Історія і культура Русі-України		
8	Дискусійність проблеми походження та назви держави Русь у сучасній історіографії.	2
9	Світоглядний синкретизм як наслідок взаємодії дохристиянських вірувань і нової релігійної традиції.	1
10	Становлення слов'янської писемності та її роль у формуванні книжної культури Русі.	2
11	Музична культура Русі: релігійний спів, усна традиція та їх місце в духовному житті суспільства.	1
12	Місце культури Русі-України в сучасних інтерпретаціях історичної пам'яті.	2
Тема 4. Історія та культура Галицько-Волинської держави.		
13	Удільна роздробленість Русі як чинник трансформації політичної структури та передумова регіональної консолідації.	1
14	Особливості організації державної влади в Галицько-Волинській державі та її місце у східноєвропейській політичній системі. Зовнішньополітична діяльність Галицько-Волинської держави та її вплив на формування міжнародного статусу.	2
15	Економічний розвиток Галицько-Волинської Русі як основа її політичної самостійності.	1
16	Культурне піднесення Галицько-Волинської держави кінця XII – першої половини XIV ст. як показник зрілості державного утворення.	2
Тема 5. Литовсько-Польська доба в історії та культурі України (XIV – перша половина XVII ст.).		
17	Литовсько-Руська держава як модель співіснування правових традицій і місцевої автономії.	1
18	Конфесійний чинник як визначальний елемент суспільних трансформацій у XVI-XVII ст.	1
19	Козацтво як соціокультурний феномен і чинник формування нової політичної культури.	1
20	Міста ранньомодерної України як осередки культурного та економічного розвитку.	1
21	Пересопницьке Євангеліє як пам'ятка формування книжної української традиції.	1
22	Формування ранньомодерної української культурної ідентичності в умовах політичної залежності.	1

Тема 6. Україна та її культура в епоху Бароко та Просвітництва (друга половина XVII-XVIII ст.).		
23	Гетьманщина як політичний і культурний простір формування ранньомодерної української еліти.	1
24	Участь українських діячів у формуванні культурного й церковного простору Московської держави.	1
25	Козацькі літописи як джерело історичної пам'яті та політичної думки доби.	1
26	Історична пісенна творчість і кобзарська традиція як механізм збереження козацької ідентичності.	1
27	Розвиток музичного мистецтва як показник інтеграції української культури до європейського простору.	1
28	Проблема культурного привласнення українських митців XVIII ст. у російській імперській історіографії.	1
Тема 7. Українські землі у складі двох імперій – Російської та Австро-Угорської. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.).		
29	Імперські моделі управління українськими землями та їх вплив на соціокультурний розвиток регіонів.	1
30	Соціальна структура українського суспільства XIX ст. і формування модерної національної еліти.	1
31	Наукові товариства та культурні організації як осередки формування національної свідомості.	1
32	Становлення української літературної мови як чинник модерної культурної консолідації.	1
33	Українські художники в межах імперських мистецьких шкіл та проблема культурної атрибуції.	1
34	Роль греко-католицької церкви в збереженні й розвитку української ідентичності в Галичині.	1
35	С. Васильківський, М. Ярошенко, І. Ріпін, П. Мартинович як видатні українські художники XIX ст.	1
36	Формування модерної української культурної парадигми наприкінці XIX – на початку XX ст.	1
Тема 8. Новітня українська історія та культура.		
37	Періодизація новітньої історії України як предмет наукових дискусій та зміни методологічних підходів.	2
38	Українська культура в умовах Другої світової війни як простір виживання та ідеологічного протистояння.	2
39	Перебудова (1985-1991 рр.) як період кризи радянської культурної моделі та водночас активізації українських національно-культурних процесів, переосмислення історичної пам'яті й формування передумов державної незалежності.	2
40	Росія як культурний рейдер та привласнювач української культури	2
41	Глобалізаційні процеси та виклики збереження національної культурної самобутності.	1
42	Політика пам'яті як інструмент формування історичної свідомості сучасного українського суспільства. Протистояння російським імперським і радянським наративам у сучасному культурному просторі України.	2
43	Сучасна українська культура як простір інтеграції у світовий культурний процес і водночас утвердження власної	1

Модульна контрольна робота									10
Всього за темами	5	5	5	2	5	5	5	5	13
Екзамен	50								
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100								

*В таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
3	Питання розкрито повністю, здобувач демонструє вміння аналізувати, узагальнювати матеріал, критично його осмислювати, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно до вказаних програмних результатів навчання. Здобувач вільно володіє науково-понятійним апаратом, хронологією історичних процесів.
2	Питання загалом розкрито, але у відповіді є окремі прогалини, здобувач припускається незначних помилок у поданні фактичного матеріалу, робить висновки та узагальнення загалом правильні, але без глибоко аналітичних умовиводів та повного критичного осмислення матеріалу. Наявні окремі неточності у володінні термінологією, хронологією історичного процесу.
1	Механічне або надто часткове (поверхове) відтворення матеріалу з окремими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату, наявні помилки у хронології історичного процесу. .
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливості оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів.
- Для студентів денної форми навчання: $0,1 \times 10 = 1$;
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання модульної контрольної роботи

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
--------------	------	---------------------

1. Теоретичне питання.	4	Питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, логічно побудована, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до вказаних програмних результатів навчання.
	3	Питання розкрито загалом правильно, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про загалом добрий рівень засвоєння матеріалу відповідно до вказаних програмних результатів навчання.
	2	Питання розкрито частково, відповідь містить помилки, але загалом свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно до вказаних програмних результатів навчання.
	1	Питання розкрито дуже неповно, відповідь містить низку суттєвих помилок, у ній порушена логіка викладу, наявні хронологічні та фактологічні суттєві помилки, однак у ній наявні окремі правильні судження, що свідчать про наявність часткових знань відповідно до вказаних програмних результатів навчання.
	0	Механічне відтворення матеріалу із суттєвими помилками, або питання не розкрито зовсім, що не може свідчити про формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
2. Тестування	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($30 \times 0,2 = 6$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.	

**Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти результатами складання
екзамену**

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
1. Питання. (15 балів)	12-15	Питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, логічно побудована, що свідчить про високий засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	8-11	Питання розкрито, матеріал викладено у логічній послідовності, відповідь правильна або із незначними неточностями, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	4-7	Питання розкрито в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	0-3	Механічне відтворення матеріалу із суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
2. Тестування	0-25	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($25 \times 1 = 25$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.
3. Практичне завдання (10 балів)	9-10	Завдання виконано повністю та правильно, виклад здійснено чітко, відповідь обґрунтована, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	7-8	Завдання вирішено правильно або із незначними неточностями, виклад здійснено у логічній послідовності, відповідь достатньо обґрунтована, що свідчить про добрий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	4-6	Завдання виконано, однак виклад містить помилки, суттєві неточності,

		порушена логічність викладу матеріалу, наявні помилки щодо історичної хронології, що свідчить про середній рівень засвоєння теоретичного матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	0-3	Відсутнє виконання завдання або виконання зrealізовано з суттєвими помилками, що не може свідчити про належне формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Сума балів	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A – відмінно	Відмінно
82 – 89	B – дуже добре	Добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	Задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	Незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

– при підсумковому контролі у вигляді екзамену 50 балів відведено на поточний контроль, а 50 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності);

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так:

- опитування на семінарських заняттях до 24 балів;
- тематичне тестування – до 8 балів
- виконання і оформлення завдань самостійної роботи – до 8 балів;
- виконання модульної контрольної роботи (тестування) – до 10 балів.

Присутність на лекціях і семінарських заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Здобувач, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Передерій І.Г. Конспект лекцій з «Історії України та української культури» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання, Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2021.

2. Передерій І.Г., Нарадько А.В., Сажко В.В. Методичні рекомендації для вивчення дисципліни «Історія України та української культури» для здобувачів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання. Полтава, 2021. 33 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Гула Р.В., Передерій І.Г., Дерев'яно Л.І. Історія української культури у схемах, таблицях та ілюстраціях: навч. посіб. К. : Каравела, 2019. 180 с.
2. Каденюк О.С., Сажко В.В. Історія та культура України: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2022. 356 с.
3. Передерій І.Г., Тєвікова О.В., Нарадько А.В. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання ; за ред. І.Г.Передерій. Полтава : ПолтНТУ, 2015. 274 с.
4. Тєвікова О. В. Історія української культури : Навч.-метод. посібник до вивчення дисципліни для студентів усіх спеціальностей I рівня вищої освіти (бакалавр). Полтава : ПолтНТУ, 2018. 120 с.
5. Історія та культура України: Навч. посібник / уклад. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В. Харків : ХНУВС, 2017. 108 с.
6. Історія української культури : Підручник / В.А. Качкан, О.Б. Величко, Н.М. Божко та ін. – 4-е вид. К., 2021. 368 с.
7. Гула Р.В., Передерій І.Г., Вітринська О.В., Гаращенко Л.Б. Історія науки й техніки : Навч. посіб. Київ : Каравела, 2020. 240 с.
8. Palii O. A history of Ukraine. A short course. Київ : А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2021. 464 с.

Допоміжна

1. Melnyk, R., Volkova, G., Hvozdetska, M., Bashmanivskyi, O., and Perederii, I. (2025). Digital Transformation of Cultural Heritage: Prospects and Threats. *International Journal on Culture, History, and Religion*, 7(SI1), 1143-1168. (Scopus). <https://doi.org/10.63931/ijchr.v7iSI1.381>
2. Гула Руслан, Передерій Ірина. (2022). Путінська росія: «Третій рим» чи «Четвертий райх»? (Аспекти політологічного аналізу). Суспільно-політичні процеси. Наукове видання Академії політичних наук України. Київ : Видавництво Політія. Випуск 19. 2022. С. 171-195.
3. Гула Р.В., Передерій І.Г., Сажко В. В. Вітчизняні архіви, бібліотеки та музеї як об'єкт і суб'єкт конспієнтальної війни в умовах збройної агресії РФ проти України. *Вісник Харківської державної академії культури*. Харків, 2022. №62. С.7–40.
4. Гула Р.В., Передерій І.Г., Сажко В.В. Соціокультурний вимір інформаційних війн XXI століття з погляду місця й ролі в них бібліотек. *Вісник Харківської державної академії культури*. Вип. 60., Харків, 2021. С. 7–23.

19. Інтернет-ресурси

1. Дистанційний курс «Історія України та української культури». URL: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=2232>
2. Тишкевич М. Олекса Новаківський – епоха львівського модернізму. <https://uain.press/blogs/oleksa-novakivskij-epoha-lvivskogo-modernizmu-1196461>
3. Кривда Наталія Братський рух є зародком громадянського суспільства. https://www.youtube.com/watch?v=SPRp9NmF2tU&ab_channel=IDEALIST.media
4. Кривда Наталія XVI століття - переломний період для розвитку української культури. https://www.youtube.com/watch?v=dmC79bYt3wg&ab_channel=IDEALIST.media
5. Кривда Наталія XIV – XV століття – це епоха збирання сил. https://www.youtube.com/watch?v=SzMzCuVAGnM&ab_channel=IDEALIST.media
6. Культура Київської Русі. https://www.youtube.com/watch?v=hH1H88VKZUs&ab_channel=%D0%A0%D0%9E%D0%86%D0%9F%D0%9F%D0%9E

7. Україна. Повернення своєї історії. Частина 1. https://www.youtube.com/watch?v=j3LhEdsdAo8&ab_channel=%D0%A2%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB1%2B1
8. Україна. Повернення своєї історії. Частина 2. https://www.youtube.com/watch?v=NxGKwLyzo8s&ab_channel=%D0%A2%D0%B5%D0%B%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB1%2B1
9. VITALION-HISTORY. YouTube-канал. <https://www.youtube.com/@vitalion-history1655>